

ЦИФРОВІЗАЦІЯ ТЕХНОЛОГІЙ ЗОВНІШНЬОЇ ПОЛІТИКИ СУБ'ЄКТА МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН: ЦИФРОВІЗАЦІЯ ТА ДИПЛОМАТИЧНІ ТЕХНОЛОГІЇ ІЗРАЇЛЮ

DIGITALIZATION OF FOREIGN POLICY TECHNOLOGIES OF THE ACTOR OF INTERNATIONAL RELATIONS: DIGITALIZATION AND DIPLOMATIC TECHNOLOGIES OF ISRAEL

Петров П.Г.

*кандидат політичних наук, доцент, доцент кафедри міжнародних відносин
Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара*

У рамках наукового дослідження вивчається питання цифровізації технологій зовнішньої політики суб'єктів міжнародних відносин на прикладі цифровізації дипломатичних технологій Ізраїлю. Визначається проблематика, що полягає, зокрема, у впливі глобалізації і відповідних, похідних явищ від неї, всебічно впливає на трансформацію та модернізацію міжнародних відносин, особливо у сфері здійснення між-суб'єктної комунікації. Зокрема, такі глобальні виклики як технологічні трансформації, проникнення цифрових технологій під впливом пандемії Covid-19, здійснили радикальний вплив на технології комунікаційної взаємодії як і у внутрішніх суспільствах суб'єктів міжнародних відносин, так і зовнішню комунікацію між цими суб'єктами. Зазначені процеси дозволяють стверджувати про актуальність дослідження проблематики трансформації технологій реалізації комунікацій зовнішньополітичного характеру Ізраїлю. Варто зауважити, що обрана тематика не у повній мірі віднаходить своє висвітлення у внутрішньому науковому просторі. Так, зокрема, дослідження Калитчак Р., Романюк Р., Савченко С. приділяють увагу досліджуваній тематики. Переважно, при науковому дослідженні були використанні джерела іноземного наукового простору так дослідників як: Sandre A. Manor I., Crilley R., Axelrad H., Sumkin S., Haver S., Tsinovoi A., Amouyal N., а також ізраїльських політичних інститутів: Ministry of Foreign Affairs, Ministry of Social Equality. У рамках проведення дослідження було використано комплекс інформаційно-аналітичних, порівняльного, ретроспективного методів наукового дослідження. Результати проведеного дослідження надали змогу отримати ряд висновків, зокрема, що Ізраїль у рамках сучасних трансформаційних процесів системи міжнародних відносин, що викликані процесами глобалізації здійснює активні модернізаційні дії, зокрема провадження нових технологій у рамках своєї зовнішньої політики, щоб актуально реагувати та ефективно адаптуватися до них. Так визначити майбутню проблематику дослідження, котра полягає у наявних активних інформаційних кампаніях спрямованих проти Ізраїлю, зокрема його дискредитації в міжнародній спільноті, що самі і визначають риторику можливих майбутніх досліджень, що полягатимуть у визначенні впливу застосуванню цифрових технологій дипломатією Ізраїлю на формування його зовнішньополітичного іміджу.

Ключові слова: технології, зовнішня політика, цифровізація, цифрова дипломатія, політичні інститути, комунікація, політична комунікація, соціальні інтернет мережі, технології дипломатії, Ізраїль, позиціонування.

The scientific research examines the issue of digitalization of foreign policy technology of subjects of international relations using the example of digitalization of Israeli diplomatic technologies. The problem is identified, which consists, in particular, in the influence of globalization and corresponding, derivative phenomena from it, which comprehensively influence the transformation and modernization of international relations, especially in the sphere of intersubjective communication. In particular, such global challenges as technological transformations and the penetration of digital technologies under the influence of the Covid-19 pandemic have had a radical impact on the technologies of communication interaction both in the internal societies of subjects of international relations and external communication between these subjects. These processes allow us to assert the relevance of studying the problems of transforming technologies for implementing communications of a foreign policy nature in Israel. It should be noted that the chosen topic is not fully covered in the internal scientific space. So, in particular, the studies of Kalitchak R., Romanyuk R., Savchenko S. pay attention to the topics being studied. Preferably, the scientific research used sources from foreign scientific space such as researchers such as: Sandre A. Manor I., Crilley R., Axelrad H., Sumkin S., Haver S., Tsinovoi A., Amouyal N., as well as Israeli political institutions: Ministry of Foreign Affairs, Ministry of Social Equality. As part of the study, a complex of information-analytical, comparative, and retrospective methods of scientific research was used. The results of the study made it possible to obtain a number of conclusions, in particular, that Israel, within the framework of modern transformation processes of the system of international relations caused by globalization processes, is carrying out active modernization actions, in particular, the implementation of new technologies as part of its foreign policy, in order to respond and effectively adapt to them. Thus, to determine the future research gap, which consists in the existing active information campaigns directed against Israel, in particular, its discrediting in the international community, which themselves determine the rhetoric of possible future research, which will consist in determining the impact of the use of digital technologies by Israeli diplomacy on the formation of its foreign policy image.

Key words: technologies, foreign policy, digitalization, digital diplomacy, political institutions, communication, political communication, social Internet networks, diplomacy technologies, Israel, positioning.

Постановка проблеми. Вплив глобалізації і відповідних, похідних явищ від неї, всебічно впливає на трансформацію та модернізацію міжнародних відносин, особливо у сфері здійснення між-суб'єктної комунікації. Зокрема, такі глобальні виклики як технологічні трансформації,

проникнення цифрових технологій під впливом пандемії Covid-19, здійснили радикальний вплив на технології комунікаційної взаємодії як і у внутрішніх суспільствах суб'єктів міжнародних відносин так і зовнішню комунікацію між цими суб'єктами.

Зазначені процеси дозволяють стверджувати про актуальність дослідження проблематики трансформації технологій реалізації комунікацій зовнішньополітичного характеру.

Специфічні риси кожного суб'єкта міжнародних відносин (політика, економіка, технологічний розвиток тощо) обумовлюють і відповідні відмінності здійснення комунікаційного процесу використовуючи подібні інструменти та платформи комунікації (Facebook, Twitter (X) тощо).

Такі особливості, також продукують потребу індивідуального дослідження специфіки ведення між-суб'єктної комунікації кожним актором сучасних міжнародних відносин, що дозволяє розробити відповідну модель взаємодії з кожним з них та проаналізувавши їх досвід імплементувати їх практики у технології власної цифрової зовнішньополітичної комунікації, що безперечно може мати якісний вплив особливо для суб'єктів міжнародних відносин, що орієнтуються на встановлення якісного позиціонування у системі міжнародних відносин, зокрема і для України.

Дослідження досвіду Ізраїлю у рамках цифровізаційних модернізації її технологій зовнішньої політики у контексті дипломатичної комунікації заслуговують окремої уваги, що обумовлена особливостями її політичної моделі зважаючи на специфіку його географічного/геополітичного позиціонування, транзитивності (демократичний транзит), наявності фактору військової загрози. Такі специфічні характеристики обумовлюють користь дослідження дипломатичних технологій Ізраїлю у свою чергу і для України.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Варто зауважити, що обрана тематика не у повній мірі віднаходить своє висвітлення у внутрішньому науковому просторі. Так, зокрема, дослідження Калитчак Р., Романюк Р., Савченко С. приділяють увагу досліджуваній тематики. Переважно, при науковому дослідженні були використанні джерела іноземного наукового простору так дослідників як: Sandre A. Manor I., Crilley R., Axelrad H., Sumkin S., Haver S., Tsinovoi A., Amoyal N., а також ізраїльських політичних інститутів: Ministry of Foreign Affairs, Ministry of Social Equality.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Метою статті виступають дипломатичні технології Ізраїлю, їх модернізації, реалізація під впливом явища цифровізації.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Досягнення поставленої мети потребує вирішення наступних дослідницьких завдань:

1) проведення аналізу дипломатичних технологій Ізраїлю зовнішньої; 2) розгляд прикладів реалізації цифровізації.

Виклад основного матеріалу дослідження. Специфіка розвитку Ізраїлю і відповідно його зовнішньополітична діяльність, зокрема специфіка дипломатичного дискурсу, обумовлюється, у першу чергу, ретроспективою розвитку та геополітичним положенням, а саме індивідуалізмом культури, релігії у Близькосхідному регіоні, продемократичною позицією у соціальній, економічній, політичних сферах, а також обмеженим ресурсним потенціалом, негативний контекст зазначених факторів підсилюється десятиріччями військової загрози.

Серед специфічних факторів, що визначають важливі для дослідження особливості технологічної специфіки реалізації зовнішньої політики Ізраїлем у науковому просторі зазначають особливості ментального конструкту внутрішнього середовища і відповідно політичних представників, еліт, який сформований на ідеї «...що переважна більшість держав – антисемітські...» [1].

Згадані особливості, що, здебільшого, можливо охарактеризувати як негативні, безперечно, відіграють гальмівну роль у розвитку держави, особливо у векторі продемократичних трансформацій. Проте, виступають і певним стимулюючим елементом до реалізації якісної зовнішньополітичної діяльності, зокрема і в сфері дипломатичної комунікації, що спрямована на формування ефективного позиціонування у системі міжнародних відносин, відстоюванні та просуванні свої національних інтересів, продемократичного вектору розвитку. Сприймаючи до уваги і відповідні глобалізаційні виклики, Ізраїль зобов'язаний здійснювати модернізацію технологій міжнародної комунікації (дипломатію), що надавало би змогу якісної його діяльності у міжнародному просторі.

Дипломатія Ізраїлю фундаментально базується на засадах просування миру як і в геополітичному регіоні існування, так і у світі [11]. У рамках виконання зазначених засад Ізраїль підтримує дипломатичні відносини більше ніж із 100 країнами світу та має тотожну кількість дипломатичних місій за кордоном, що актуалізує питання здійснення якісної комунікації між цими інституціями та суб'єктами і відповідно виносить на перше місце потребу відповідності сучасним інноваціям у сфері комунікації, і зокрема цифровізації [12].

У загальному розумінні, цифровізація – «це інтеграція цифрових технологій у повсякденне життя суспільства шляхом оцифровки всього, що можна оцифрувати» [2, с. 73]. В силу процесів глобалізації, цифровізація постає невід'ємним елементом усіх державних процесів.

Найбільш вагомий процес цифровізації у рамках зовнішньої політичної діяльності, а саме

у сфері міжнародної комунікації, зроблено на дипломатію. Модернізація дипломатії, засобами цифровізації, реалізувалась шляхом впровадження в її технологічний інструментарій використання інтернету, інформаційно-комунікаційних технологій, інструментів інтернет ЗМІ, соціальних інтернет мереж [14]. Цифровізація не здійснила нівелювання класичних дипломатичних технологій, а саме реалізувала їх модернізацію, доповнення, що створили додаткові можливості для реалізації національних інтересів, позиціонування суб'єктів міжнародних відносин. Підвищила ефективність інформації, що використовується суб'єктами міжнародних відносин для реалізації комунікаційного впливу на внутрішнє або зовнішнє політичне середовище, політичні інститути. У свою чергу, імплементація соціальних інтернет мереж (Twitter (X), Facebook), як технології дипломатії трансформувалась у ряд, переважно синонімічних дефініцій (технологій): цифрова дипломатія, електронна дипломатія, Twitter-дипломатія тощо [14]. Нові технології цифрової дипломатії застосовуючи інструментарій соціальних інтернет мереж, дозволили суб'єктам міжнародних відносин розширити аудиторію інформаційного впливу не лише на політичні інститути, уряди тощо але й на населення держав.

У рамках нових технологій дипломатії найбільшої популярності отримала Twitter-дипломатія, яка дозволяє у інформаційній якісній формі (символьна обмеженість інформаційного повідомлення, що не дозволяє його перевантаження) та маючи зручний інтерфейс додатку (Twitter (X)) доводити її як і до політичних інститутів міжнародних суб'єктів, так і до іноземних громадян.

Міністерство закордонних справ Ізраїлю почало використовувати нові цифрові технології дипломатії у 2009 році, створивши акаунт у Twitter (X). Систематичне використання Twitter (X) Міністерством закордонних справ Ізраїлю продемонструвало чудовий потенціал та здійснення якісного інформаційного впливу на соціум у рамках інтернет простору щодо доведення своєї політики, діяльності політичних інститутів тощо і, відповідно, перетворило його на невід'ємний інструмент його дипломатії [10, с. 273-275].

Відповідно до даних недержавної інформаційної організації Twiplomacy, що започаткована у 2012 році та здійснює дослідження за розвитком цифрової дипломатії, Ізраїль посідає провідні позиції у репрезентації себе у Twitter (X)-просторі [5]. Відповідно до щорічних звітів Twiplomacy, а саме рейтингу «Top 50 Power Ranking», зокрема за 2022 рік, характеристики рейтингу визначають найвпливовіших політичних представників міжнародних суб'єктів в межах міжнародного простору та цифрової дипломатії у рамках Twitter-спільноти представлений ізраїльський політичний

діяч Яір Лапід [6]. Показники зазначеного світу дають можливість стверджувати про якісне використання Ізраїлем (його представниками) сучасних дипломатичних (цифрових) технологій.

Відповідно до внутрішніх та зовнішніх викликів інтеграція процесу цифровізації програмно-державного характеру в Ізраїлі почалась у 2013 році, коли Міністерство соціальної рівності уряду Ізраїлю заснувало національну ініціативу «Цифровий Ізраїль», метою такої ініціативи виступало якісне використання цифрового потенціалу для модернізації внутрішніх соціальних, економічних, політичних інституцій [4]. Така практика слугувала основою подальшої цифрової трансформації відповідно і у сферах зовнішньої діяльності країни, зокрема в економічній сфері, підвищуючи конкурентоспроможність зазначеної галузі. У рамках зазначеної ініціативи у 2017 році було розроблено Національну цифрову програму уряду Ізраїлю, яка окрім багатьох положень та модернізаційних змін, ставила за мету досягнення лідерських позицій у сфері імплементації цифровізації серед провідних країн світу (Японії, Німеччини, Канади тощо) [13].

Впровадження цифрових технологій у внутрішній політиці Ізраїлю виступало каталізуючим елементом імплементації цифрових технологій і у зовнішній діяльності в контексті цифрової дипломатії як технології впливу на зовнішню та внутрішню аудиторію, розширення своєї присутності у міжнародному просторі, просування власних інтересів та боротьбу за владу. Одним з перших кроків застосування цифрових технологій в дипломатичному контексті Ізраїлем і, відповідно, технологічним прикладом, можна, зокрема прослідкувати у використанні ним соціальних інтернет платформ/мереж.

Зокрема, у 2012 році в контексті технологічного інструментарію, Ізраїль у рамках своєї цифрової дипломатії запустив сторінку у соціальній інтернет мережі Facebook «Ізраїль-Любить-Іран». Ця дія реалізувалась у рамках цифрової публічної дипломатії як відповідь на підвищення ядерної загрози з боку Ірану і сек'юритизацію цього питання у дискурсі міжнародних відносин, особливо у рамках перегорів з Ізраїлем. Тобто, такою технологією цифрової дипломатії Ізраїль намагався керувати аудиторією, відповідно сформулювати потрібне йому враження відносно політичної позиції щодо Ірану і ядерного питання та відповідно переведення здійснити десек'юритизацію питання ядерної загрози з боку Ірану. Facebook-кампанія почалась з публікації візуального контенту і текстовим супроводженням, що засвідчувало про відсутність намірів Ізраїлю застосовувати сили проти народу Ірану. Сама публікація містила фото графічного дизайнера з Тель-Авіва з написом «ІРАНЦІ, ми ніколи не будемо бомбити вашу

країну, МИ <3 ВАС> [15]. Перше повідомлення викликало широку інтернет-дискусію і стало «вірусним», запустивши ланцюгову реакцію серед ізраїльських та іранських користувачів щодо публікації повідомлень тотожного інформаційного змісту. Узагальнено, така інформаційна кампанія була однією з перших у практиці цифрової дипломатії Ізраїлю, щодо регулювання видимості змісту у свідомості аудиторії і, в основному, виконала поставлене перед нею завдання, а саме зменшення напруженості внутрішнього середовища та зовнішнього (іранського) середовища, протесту, питання налагодження дискурсу з міжнародною спільнотою щодо питання ядерної програми Ірану не віднайшло бажаного результату.

Така технологія управління видимістю змісту у аудиторії у сьогоденній цифровій дипломатії є популярною. За допомогою постів, повідомлень, фото на офіційних сторінках дипломатичних представництв, перших осіб держави тощо, можливо створити відповідний імідж про державу, суб'єкта міжнародних відносин і започаткувати дискусію у вигідній для актора темі, що дозволить сформулювати відповідне уявлення у внутрішній чи зовнішній аудиторії. Таке, сформоване уявлення, дозволяє отримати більшу підтримку у аудиторії і якщо це зовнішня аудиторія, то присутня можливість, що аудиторія зможе своєю позицією впливати на політичні дії своєї держави у зацікавленому контексті. Зворотній бік такої технології (управління видимістю змісту), полягає у частому використанні її у рамках «чорної пропаганди». Тому уміння використання такої технології та уміння її розпізнавання є необхідним кластером для цифрової дипломатії актора міжнародних відносин у сучасному міжнародному комунікативному просторі.

Використання соціальних інтернет мереж, таких зокрема як Facebook, у публічній дипломатії, також дозволяє здійснювати маніпуляції інформаційних повідомлень. Такий тип маніпуляцій пов'язаний не з вмістом повідомлення, інформацією, що воно намагається донести як інструмент односторонньої або багатосторонньої інформації, а самим фактом повідомлення у соціальній мережі, тобто штучне збільшення або зменшення кількості користувачів, що можуть почати/отримати це повідомлення. Узагальнено, системні алгоритми (інформаційного масиву) Facebook запрограмовані таким чином, що те повідомлення, яке збирає, наприклад, більшу кількість позитивних реакцій або коментарів, частіше відображається, або більша вірогідність того, що воно відобразиться у випадкового користувача. В такий спосіб можливо штучно маніпулювати кількістю людей, що побачать це повідомлення, тобто технологія збільшення відображення повідомлення. Саме у рамках штучної реалізації такої технології застосовуються «технологія інтернет ботів».

Ця технологія була використана Міністерством стратегічних питань і публічної дипломатії Ізраїлю в цифровій боротьбі проти «руху за бойкот, дезінвестування та санкції» (Boycott, Divestment and Sanctions (BDS) започаткований Палестиною з метою дискредитації Ізраїлю у міжнародному просторі його бойкотування, зменшення/нівелювання інвестування та запровадження санкцій проти Ізраїлю. Розростання інформаційного масиву повідомлень як публіцистичного, так і наукового характеру у рамках «руху за бойкот, дезінвестування та санкції» трансформувалася у реальну національну загрозу для Ізраїлю [15]. У 2017 році Міністерством стратегічних питань і публічної дипломатії Ізраїлю було запущено інформаційну цифрову кампанію 4IL («Для Ізраїлю»), єдиний цифровий простір, що має на меті просування Ізраїлю, його культури, традицій політичного, національного характеру тощо та делегітимізації очолюваного палестинцями «руху за бойкот, відчуження та санкції» (BDS) [7].

Діяльність у рамках технології (цифрової кампанії) 4IL («Для Ізраїлю») мала на меті об'єднати бізнес представників, недержавних громадських організацій, ізраїльську молодь, тощо для формування проізраїльської інформаційної мережі, тим самим, підвищити лояльність та імідж Ізраїлю в інтернет комунікативному просторі та витиснути з цього простору інформаційний масив, що генерувався «рухом за бойкот, дезінвестування та санкції». Одним з основних інструментів в рамках технології цифрової кампанії 4IL Міністерством стратегічних питань і публічної дипломатії Ізраїлю було запущено мобільний додаток АСТ.IL, він позиціонувався як «це місце, де зустрічаються всі проізраїльські прихильники, спільноти та організації, щоб разом боротися проти демонізації та делегітимізації єврейської держави» [3]. Цей додаток або «віртуальна ситуаційна кімната» [3] висвітлювала негативні повідомлення щодо Ізраїлю та надавала можливість здійснити скаргу на дезінформуючі матеріали про Ізраїль на сайті, де вони розміщені або у соціальній інтернет мережі. Найбільш ефективно цей інструмент функціонував у рамках соціальної інтернет мережі Facebook заблокувавши ряд сторінок, що «закликали до мучеництва» та ненависті до Ізраїлю [15].

Варто зазначити, що використання Ізраїлем у рамках зовнішньополітичної діяльності, своїх політичних інститутів, у цифровому просторі має багатовекторний характер. Він пояснюється не лише явищем використання нових цифрових технологій, зокрема і дипломатичних, у власних інтересах з забезпечення національних цілей та посилення міжнародного позиціонування. Зовнішньополітична діяльність Ізраїлю також спрямована і на забезпечення нормативно-правової якості використання міжнародного цифрового простору.

У цьому контексті, дипломатичні представники Ізраїлю приймають активну участь у міжнародних експертних групах, таких, як Група урядових експертів ООН з інформаційної безпеки (UNGGE) [9], що заснована у 2004 році, основна мета якої полягає у всебічній діяльності з вивчення проблематики забезпечення міжнародної безпеки та миру засобами практичної реалізації у сфері зміцнення рівня довіри у цифровому просторі. Удосконалення нормативно-стандартної сфери інституційної поведінки акторів міжнародних відносин у кіберпросторі [8]. Також дипломатичні представники Ізраїлю приймали активну участь у Відкритій робочій групі ООН з питань розвитку в галузі інформації та телекомунікацій у контексті міжнародної безпеки (UNOEWG) [9].

Багатостороння та інтенсивна участь Ізраїлю, зокрема його дипломатичних інститутів, у роботі різноманітних міжнародних груп та організацій з питань формування «клімату», співіснування у цифровому просторі, свідчить про його відповідний вектор зовнішньої політики, котрий спрямований на забезпечення якісних нормативно-правових, демократичних умов використання цифрового простору і загальної мирної стабільності міжнародного цифрового простору.

Висновки. У рамках дослідження технологій цифровізації зовнішньої політики суб'єкта міжнародних відносин, а саме цифровізації та дипломатичних технологій Ізраїлю, можливо стверджувати, що Ізраїль у рамках сучасних трансформаційних процесів системи міжнародних відносин, що викликані процесами глобалізації, здійснює активні модернізаційні дії, зокрема провадження нових технологій у рамках своєї зовнішньої політики, щоб актуально реагувати та ефективно адаптуватися до них.

Одним з каталізуючих елементів щодо здійснення модернізації технологій зовнішньої політики Ізраїлю у сфері дипломатичної діяльності є геополітичний простір, у якому він розташований і особливою характеристикою котрого виступає нестабільність та конфліктність.

Зазначені особливості постають генеруючим елементом впровадження та використання сучасних

цифрових технологій у дипломатичній діяльності. Такі технології дають змогу налагодити комунікаційний зв'язок з іноземними соціальними групами, які є відмінні за політичними, культурними, релігійними характеристиками і тим самим зменшити рівень конфліктних настроїв у таких груп щодо Ізраїлю.

Впровадження модернізаційних змін технологій публічної дипломатії Ізраїлю у контексті цифровізації супроводжується і змінами нормативно-інституційного характеру, тобто створення політичних інституцій з відповідними компетентностями, наприклад Міністерство соціальної рівності уряду Ізраїлю.

Цифрові трансформації технологій дипломатії Ізраїлю дотримуються логіки медіатизації та інтернет-соціалізації. У цьому контексті, політичні інститути країни стають активними учасниками інтернет медіа, соціальних інтернет мереж (Twitter (X), Facebook), що дозволяє їм популяризацію не своєї політики у широких, зовнішніх соціальних масах та протидіяти негативному інформаційному впливу, наприклад Boycott, Divestment and Sanctions, на імідж Ізраїлю у міжнародному просторі. Також, Ізраїль спрямовує дипломатичні зусилля щодо контролю процесів цифровізації міжнародного простору, зокрема приймаючи участь у діяльності відповідних міжнародних організацій, робочих груп (Група урядових експертів ООН з інформаційної безпеки (UNGGE)), що окрім всього, сприяє можливому підвищенню якості власних технологій зовнішньої політики через отримання прямого доступу, у рамках комунікації, до практик міжнародних партнерів.

Інтеграція цифрових технологій у дипломатичну діяльність Ізраїлю допомагає його зовнішній політиці володіти активним характером і комплексно реагувати на проблематику у рамках глобальних та геополітичних викликів.

Наявні активні інформаційні кампанії спрямовані проти Ізраїлю, зокрема його дискредитації в міжнародній спільноті визначають риторичку можливих майбутніх досліджень, що полягатимуть у визначенні впливу застосуванню цифрових технологій дипломатією Ізраїлю на формування його зовнішньополітичного іміджу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Калитчак Р., Романюк Р. Концептуальні засади зовнішньої політики держави Ізраїль. *Грані*. 2015. № 11/1 (127). С. 38-43.
2. Савченко С. Систематизація наукових підходів до поняття «цифровізація у публічному управлінні». *Держава та регіони*. 2022. № 2(76). С. 72-76.
3. Amouyal N. (2017). Combating BDS with a push of the button. *The Jerusalem Post*. June 4. URL: <https://www.jpost.com/Diaspora/Combating-BDS-with-a-push-of-the-button-494735>.
4. Axelrad H., Sumkin S., Haver S. (2022). Promoting and Developing Digital Transformation in Israel toward 2030. *Aaron Institute for Economic Policy, Herzliya*. URL: <https://www.runi.ac.il/media/jk4di1sc/promoting-and-developing-digital-transformation-in-israel-toward-2030.pdf>.
5. BCW Twiplomacy. (2022) Twiplomacy: Twiplomacy 2022 Top 50 Power Ranking URL: <https://www.twiplomacy.com/top-50-world-leader-power-ranking>.

6. BCW Twiplomacy. (2023) Twiplomacy: about. URL: <https://www.twiplomacy.com/about>.
7. Community 4IL (2023). 4IL Community: Sharing the Israeli Story. URL: <https://4il.mfa.gov.il>.
8. Internet Governance Radar. (2023). United Nations Group of Governmental Experts on Information Security (UNGGE). URL: <https://internet-governance-radar.de/en/about/institutions/detail-view/ungge-united-nations-group-of-governmental-experts-on-information-security-1>.
9. Israel National Cyber Directorate (INCD). (2021). Israel International Cyber Strategy International Engagement for Global Resilience. *Israel National Cyber Directorate. Israel*. URL: https://www.gov.il/BlobFolder/news/international_strategy/en/Israel%20International%20Cyber%20Strategy.pdf.
10. Manor I., Crilley R. (2022). The Mediatisation of Ministries of Foreign Affairs: Diplomacy in the New Media Ecology. *Ministries of Foreign Affairs in the World Actors of State Diplomacy*, 18, 273-298. URL: <https://brill.com/display/book/9789004505889/BP000020.xml?body=fullhtml-60832>.
11. Ministry of Foreign Affairs (MFA). (2014). Diplomatic Relations of Israel around the World. URL: <https://embassies.gov.il/MFA/AboutIsrael/Maps/Pages/Diplomatic-Relations-of-Israel-around-the-World.aspx>.
12. Ministry of Foreign Affairs (MFA). (2023). Israel's Diplomatic Missions. URL: <https://www.gov.il/en/departments/dynamiccollectors/israeli-consular-services?skip=0>.
13. Ministry of Social Equality (2017). The Digital Israel National Initiative: The National Digital Program of the Government of Israel. *Ministry of Social Equality. Israel*. URL: https://www.gov.il/BlobFolder/news/digital_israel_national_plan/en/The%20National%20Digital%20Program%20of%20the%20Government%20of%20Israel.pdf.
14. Sandre A. (2013). Twitter for Diplomats. DiploFoundation and Istituto Diplomatico. *Switzerland*. URL: <https://baldi.diplomacy.edu/diplo/texts/Twitter+for+diplomats.pdf>.
15. Tsinovoi A. (2020). The Management of Visibility in Digital Diplomacy: Infrastructures and Techniques. *First Monday*, 25 (5-4). URL: <https://firstmonday.org/ojs/index.php/fm/article/view/10116/9424>.